

Hur ska Sverige förvalta kungsörnen?

Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram underlag om kungsörn i form av ett åtgärdsprogram som legat till grund för förvaltningsplanen för kungsörn. Åtgärdsprogrammet har till skillnad mot kapitlet om kungsörn i propositionen varit ute på remiss och är väl förankrat hos myndigheter och intresseorganisationer. Baserat på det underlag vi idag har om kungsörnen föreslår vi att miljö- och jordbruksutskottet korrigerar förslaget på en minskad miniminivå i propositionen så att gynnsam bevarandestatus för kungsörn kan uppnås genom att målen formuleras till 875 årliga häckningar och 480 lyckade häckningar/föryngringar/registerade häckande par. Därtill beskriver propositionen felaktigt att kungsörnens utbredningsområde idag omfattar hela Sverige trots att det egentliga utbredningsområdet bara täcker ca 40 procent av Sveriges yta, vilket även det bör justeras.

Idag

- 600 par (450 årliga häckningar)
- 150 lyckade häckningar (föryngringar)
- 0,4 ungar/häckande par
- Utbredning i 40 % av landet
- Stor hotbild

Miniminivåer för gynnsamt bevarande

- 1250 par (875 årliga häckningar)
- 480 lyckade häckningar (föryngringar)
- 0,6 ungar/häckande par
- Utbredning i hela landet
- Liten hotbild

I propositionen (Prop. 2012/13:191) föreslås ändringar för kungsörnen (trots att kungsörnen inte ingick i rovdjursutredningen och därmed inte varit ute på remiss!) vilket har lett till starka reaktioner. Propositionen innebär att dagens mål på 600 årliga häckningar minskas till 150 registrerade häckande par (lyckade häckningar/föryngringar) samt att utbredningen anses uppgå till hela Sverige. I dess nuvarande form riskerar propositionen att skapa och öka spänningar och konflikter mellan intressen och intressegrupper. Dessa är idag obetydliga.

Kungsörnen är idag starkt hotad. Mänskliga aktiviteter står för ca 90 procent av dödligheten hos kungsörnar i Sverige. Ungproduktionen har minskat med ca 30 procent sedan början på 2000-talet. De största hoten kommer från det intensiva skogsbruket, en storskalig utbyggnad av vindkraften och annan exploatering i områden som hyser kungsörn. Många örnar dör årligen också i trafiken (främst tåg), genom kollisioner med kraftledningar, master och vindkraftverk samt av att de äter slaktavfall och påskjutna djur som innehåller blyrester från ammunition (blyförgiftning). Därtill pågår illegal jakt och förföljelse och kungsörnar utsätts även för annan faunakriminalitet (t.ex. illegal handel med hotade arter). **Arbetet med de åtgärder som Naturvårdsverket tagit fram (på uppdrag av regeringen) för att minska hoten mot kungsörnen måste därför påbörjas och prioriteras.**

Kungsörnspopulationen måste enligt Åtgärdsprogram för kungsörn 2011-2015 öka till minst 875 årliga häckningar och 480 lyckade häckningar (registrerade häckande par/föryngringar) för att uppnå långsiktig livskraftiga nivåer/gynnsam bevarandestatus. **Den forna utbredningen var sammanhängande och omfattade hela Sverige, medan dagens utbredning bara täcker ca 40 procent av landets yta.** Propositionen fastställer att kungsörnens utbredning ska vara hela Sverige men påstår felaktigt att så redan är fallet.

Till skillnad från varg, björn, lo och järv är kungsörnen inte förknippad med starka konflikter mellan intressegrupper. Därför har heller inte nuvarande mål på 600 årliga häckningar ifrågasatts under åren, inte förrän propositionen presenterade sitt förslag innebärande en sänkning av miniminivån. **Vi uppmanar därför riksdagen att arbeta för att med kungsörnen som gott exempel visa på hur man kan förena olika intressen inom rovdjurspolitiken utan att debatten polariseras och konflikter i samhället uppstår.**

För mer information om kungsörn kontakta Sveriges Ornitologiska Förening eller Kungsörn Sverige. Naturvårdsverkets publikationer om kungsörn: *Åtgärdsprogram för kungsörn 2011-2015* (rapport 6430) och *Nationell förvaltningsplan för kungsörn 2013-2017*.

Dennis Kraft
Ordförande Sveriges Ornitologiska Förening

Thomas Birkö
Ordförande Kungsörn Sverige